

მთელის კანონ-პროექტის განსახილველად, კომისია ირჩევს, მით უმეტეს, რომ პროექტის პირველ მუხლში მოხსენებული არაა, რომ ქალაქი ვალდებულია საბარხო და წყალსაცავის საქმე აწარმოოს; ამისათვის ქალაქი ხელსაც არ გაანძრევს ამ საქმისათვის, სანამ თავის თავზე დამოკლების ხმა არ იგრძნობს.

კანონ-პროექტი საკანონმდებლო კომისიის რედაქციით მიიღეს და შემთხვევით კომისიის გადასცეს; რადგანაც საქმე საშუაოდ ჩასთვალეს, კომისიის წევრნიც ეხლავთ ირჩიეს; ზინოვიევი, კობოლინსკი, მანუჩინი, საბურაოვი, სტიშინსკი და ტურაუ.

ახალი ამბები

სეირნობა. 22 მაისს ტფილისში გაიმართება დიდი სეირნობა ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების სასარგებლოდ.

ინციდენტი დეპუტატ გემპეკორსა და პოლკოვნიკ ბაზარგესკის შორის. განსვენებულ ლიტერატორ კონოვალოვის გვამის გაცოცხლების დროს ფინლიანდის რკინის გზის სადგურზე შეტაკება მოსულია დეპუტატ გემპეკორს თანდარმთა პოლკოვნიკ ბაზარგესკისთან. პოლკოვნიკს ბრძანება მიუცია გემპეკორი დაეკრათ, რადგან უკანასკნელმა პროტესტი განაცხადა თანდარმთა მიერ ხალხთან უზრდელად მოპყრობის გამო. გემპეკორს დეპუტატის ბილეთი უჩვენებია და ამით დაპატიმრებას გადაჩინოდა, თუმცა პოლკოვნიკს სიტყვით ბეგერი ულანდავს. ეს ამბავი დეპუტატს დებუთ უკნობდება მინისტრთა სამსახურს თავმჯდომარისთვის.

გადასახლებულნი. 3 მაისს ტფილისში შეიპყრეს ვლადიმერ ლუარსაბის-ძე ცხვარაძე და ლოპკერ ბაგირი-ოლი, რომელნიც აღმინისტრაციული წესით გადასახლებულნი იყვნენ და თავის ნებით დაბრუნდნენ.

თავის მოკვლის განზრახვა. 3 მაისს, საღამოს 6 საათზე, „ვერსალ“ის სასტუმროში რევოლვერი დაირტყა პოლკოვნიკის შვილმა ნიკოლოზ ივანეს-ძე ლეფეროვმა (28 წლისა), რომელიც გულში მიძიმედ დაიჭრა. სამკურნალო დახმარების

აღმოსაჩენად იგი მსხვილის საავადმყოფოში გაგზავნეს. თავის მოკვლის განზრახვის მიზეზი ცხოვრებით უკმაყოფილება ყოფილა.

შუამდგომლობა. სოხუმის სასოფლო სამეურნეო საზოგადოება მთავრობის წინაშე შუამდგომლობს, 1912 წლიდან ამ საზოგადოებას ყოველ-წლიურად დაენიშნოს 4000 მან. დახმარება.

ჯარიმა. ქალაქის საბჭოს სატრამვაიო კომისიამ ტრამვაის ღირებულება ხელ-ახლა დააჯარიმა 24,078 მანეთით.

პეტერბურგის მიტროპოლიტი ანტონი 19 მაისს თავის კავკასიაში აპრობს ჩამოსვლას.

ტფილისის გუბერნატორმა დამატკიცა ქალაქის საბჭოს დადგენილება, რომლითაც ქალაქში გაათავა მანათვეის შვილებთან დედა ქარავსლის გარშემო მდებარე ადგილებს შესახებ.

აბრეშუმის თესლის გაყიდვის აქტაქცია. უცხოეთიდან ჩამოსული მეთესლეები დასავლეთ საქართველოდან დეპუტატ სობოვენ კავკასიის საბარგეშუმო სადგურს, აღტკრძოლის თესლის გაყიდვებზე გამაყენილ-გამოჩევილ თესლის გაყიდვა, რადგანაც ამისთანა თესლი უზარაგისა და მეგობრეშუმის დიდ ზარალს მისცემს. ჩვენს გაზეთში უკვე აღნიშნული იყო, რომ წელს საქართველოს ყველა საბარგეშუმო უბნები სასეა აბრეშუმის თესლით, რომლის უმეტესი ნაწილი უზარაგისა, და მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთი უზარაგის ფრამა პირდაპირ დასახლებულნი იყვნენ, მეუფის ლეგები კიდევ განაგრძობენ უზარაგის თესლის გაყიდვას ხონისა, სამტრედიისა, ქუთაისისა და სხვა ბაზარზე; ბევრი მათგანი გამოყენილ და დახორცილ კიბებსაც კი ჰყიდის თესლის მაგიერ. ბაზარზე თესლი იყიდება დაბეჭდილ კოლოფებში, რომლებშიც ზარალად თესლი კუდი შენახვისა და ამინდებისა გამო გამოდის და კიბები შიგ იხაკება. მეგობრეშუმე იქნეს ამისთანა არესს და რასაკვირველია ზარალობს. მეგობრეშუმე თესლის ყიდვის დროს კოლოფი უნდა გასხვივინოს მეთესლეს და ღარსუნდეს, რომ გამოჩევილი და დახორცილი არ არის კიბები. საზოგადოდ ამ ეპიდ ქლიერ დაგვიანებულია თესლის შექმნა. გამოკიდული მეგობრეშუმეები გვირჩევენ, შუა აპრილის შემდეგ თესლი არ უნდა შევიძინოთ. რიგინი მეთესლეც არ

გაპყიდის თესლს აპრილის დამდეგს და მისში, რადგანაც გვიან გამოყვანილი კიბები პარკის მოსავალს არ იძლევიან და სხვა.

3 მაისს ტფაისში შეიპყრეს 51 უმსხარტო.

3 მაისს სიმთავის დროს თავი მოაწამლა ელენე კოსტევიკოვა, რომელიც მისთვის სასაგდმოფოში იქმნა გატყუანდა, საშუაგდლო დასმარების აღმოსაჩენად.

ქალაქის გამგეობისთან არსებული საქეპო სასიტარული ბიუროს ნიშნებით 21 აპრილიდან ტფილისის ქალაქის აკამიანების სასაგდმოფოში 1 მაისს თავის იყო 121 აგდმოფო. ათი დღის განმავლობაში, სხვად მიემატა—61, გაქურდა—47, გარდაიცვალა—11, 1 მაისს თავის დაინა 124 აგდმოფო.

ქალაქის აგდმოფო წესდგერული სენის სასაგდმოფოში 21 აპრილიდან თავის იყო სულ 57 აგდმოფო: 31 კაცი და 26 ქალი. ათი დღის განმავლობაში მიემატა 15 კაცი და 26 ქალი; მარნენის გამო გაქურდა—15 კაცი და 13 ქალი. 1 მაისს თავის დაინა: 31 კაცი და 34 ქალი.

სულად აგდმოფოთა თეშესაფაში 21 აპრილისათვის 28 კაცი და 28 ქალი იყო. ათი დღის განმავლობაში მიემატა 1 კაცი, ასე რომ 1 მაისს თავის იყო 22 კაცი და 21 ქალი სულად აგდმოფოთი.

ბარაკებში 21 აპრილიდან გადამდებ სენად აგდმოფო იყო: ელექტროგებობა—10, ათი დღის განმავლობაში მიემატა—4, გაქურდა 2, 1 მაისს თავის დაინა—12. სენაკით იყო—21, გაქურდა—11, გაქურდა—10, გარდაიცვალა—2, დაინა—10; საფუფით იყო—6, გაქურდა—2, გაქურდა—4, დაინა—4; უგაფით იყო—2, გაქურდა 2.

საზოგადოებრივი და კრამაბი

კავკასიის ქალაქის-წარმო მადგენელთა კრება. კავკასიის ნა-მესტნიკმა ნება დართო, 26 მაისს ტფილისში მოწვეულ იქმნეს კავკასიის ქალაქების წარმომადგენელთა კრება.

სამეურნეო საზოგადოებაში. 30 აპრილს, კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების წევრთა საერთო კრება მოხდა. საზოგადოების საბჭოს წევრად არჩეულ იქმნა ა. ა. ეგროვი. ვიცე-პრეზიდენტის არჩევა სხვა დროისთვის გადაიდო. ამის შემდეგ საზოგადოების წევრმა ბანმა ვინოგარდოვ-ნიკიტინმა წაიკითხა მოხსენება იმის შესახებ, თუ რამდენად დიდი მნიშვნელობა აქვთ ფრინველთა მეწე მწერების განადგურებაში. საზოგადოების მეორე

წევრმა ი. გ. ქუთათელაძემ წაიკითხა მოხსენება მეგობრეშუმის კომიტეტების დაარსების საჭიროებაზე. მომხსენებელი დამსწრეთ უჩვენდა, აღიძრას შუამდგომლობა, რომ პეტერბურგში ცენტრალური კომიტეტი დაარსდეს, ხოლო ადგილობრივ-სარაიონო კომიტეტები. კრებამ შუამდგომლობის შედგენა მიანდო საზოგადოების საბჭოს. ამის შემდეგ ა. ა. ქალანთარია წაიკითხა მოხსენება კავკასიის უნივერსიტეტის შესახებ. თანხმად მომხსენებლის წინადადებისა, კრებამ დაადგინა, მხარი დაუჭიროს ტფილისში უნივერსიტეტის გახსნის საკითხს და სახალხო განათლების მინისტრსა და სახელმწიფო საბჭოს დეპუტატებს გაუგზავნოს ვრცელი ცნობები ამ საქმის შესახებ.

დღეს, 5 აპრილს, კავკასიის საიმპერატორო სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს კრება მოხდებოდა. კრებაზე განიხილვენ მიმდინარე საქმეებს და იმ საკითხებს, რომელიც უნდა გადასწყვიტოს 12 მაისს თავის დანიშნულ საზოგადოებრივ კრებამ.

კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებასთან არსებული ხეხილებისა და ვენახების წამლების ბიუროში წელს, სხვა წლებთან შედარებით, წამლების ხელსაწყოების ძლიერ კონტაქსი თხოვლობენ. მიზეზი ის არის, რომ ვენახი და ხეხილი ყინვებმა ისე გააფუჭა, რომ წამლობაც ვეღარას უშედეგისო.

სახალხო

ქ. თელავი. ტფილისის ილქის სასაბარათლოს სესიამ 30 აპრილს დაიწყო მანქანარის საორსული კასის საქმის გარჩევა. ბრალდებულთა სკამებზე სედდენ დგომობრივი ადვოკატი ელიადიმერ სვიმონიშვილი, ნი-ნა კობაკიევისა და მან. ბაღდოვიისა. ჩიკვაძისა და მ. ქევიცივილისა არ გამოცხადდნენ. ბრალდებულთა იცავენ ნიფ. ვეკუტები თავ. ბარათაშვილი და ბ. ტერ-მინასოვი. დაბარებულთა ბევრი მოწვე. საქმის გარჩევას, რომელიც ალბად ორ დღეს გასტანს, აუარებელი ხალხი ესწრება.

სასწავლებლებში.

ქალთა საკომერციო სასწავლებელი. ტფილისის ვაჭართა საზოგადოებას გადაუწყვეტია, ქალთა საკომერციო სასწავლებელი გახსნას ტფილისში. შესაფერის პროექტი უკვე შედგენილია. ამ საგანს საბოლოოდ ვაჭართა კრება გადასწყვეტს 8 მაისს.

სკოლის კურობევა.

მაშ სიკვდილიც არ ელირება: მისი ტანჯვა მუდამ დაუშრეტელი იქნება: „სიმებს ჩამოვკარ ხელი მორთოლო“ ვარე, ნაფუფანს ჰქანით ავხამაურე; ირგვლივ მოვდევნი სმა მგდოაფე და გრემდით. ნაგადი მდგაფს ვაგჭურე. ბულბულის სტვენა მესმის ჩხავილდ, კვავილს შევეყურებ ნარ-ეკლიანსა და შის სხივები ისარ-მხვილად გულსა მვე გებინ მწარ-ნაღვლიანსა. დამიქნა გული... მომიყვან რწმენას... მიუხუნდა გრძობა... განქრა ღიმილი... არ მსურს სდგოფხე მხამ-გაქაფიანა... მწყურის სიკვდილი, მხოლოდ სიკვდილი... უკუდმართი ცხოვრება ისე ძლიერ მოჰქმედობს მგონის მგრძობიარე გულზე, რომ მას სხედის დრუბელი ცრემლებს აწვიმებს“ განუწყვეტილად.— მე მაშინ ვსტირი, დაობლებული, ვსტირი უბედური,— თვალთვან გადმომსტეფს ცრემლთა ნაკვალავი, ცრემლი ციურის... ნიაფი, ვით ტრულს, მესაუბრება, ყვავილთ-ბუქნარნი მიძღვნიან სალამს; მთვარე სხივებს მფენს, მიცინის, სტკება,

შენობა უკვე მზად არის. შენობის კურთხევა 8 მაისს თავის არის დანიშნული.

სომხების ცხოვრება

8 მაისს ტფილისის ეკლესიების მრევლებში სრულიად სომხთა კათალიკოსის ამომრჩეველ დეპუტატების არჩევნები მოხდებოდა.

პატივგარსის სომხობას განუზრახავს იქაც ილდეგისაწყოლოს შირიანზადეს იუბილი. იქაურ მსწავლებლის მარჯაირანის მეთაურობით შედგარა კომიტეტი, რომელიც მოაწყობს საიუბილეო საღამოს.

კავკასიის რაინის გზაში

სად. განჯაში 3 მაისს მესამე ლიანდაგზე მუშა დავით ჭუტიაშვილი ვაფონსა სტეირთავდა, უცრად გადმოვარდა და ფეხი მიძიმედ დაიშვა. დაწვებული ტფილისის საკინისგზო საავადმყოფოში გაგზავნეს.

კუთაისი

გაბრიელ ეპისკოპოსის სახელობის სამკითხველოს სასარგებლოდ გამართულ სეირნობის წმინდა შემოსავალი, როგორც გადმოგვცეს, 500 მანეთამდე.

ბან ოცხელის განცხადების გამო

თავდაზნაურთა წინამძღოლის მოწოდებით 30 აპრილს მოხდა შეერთებული კრება დეპუტატთა საკრებულოს წევრთა, ქართულის გიმნაზიის მზრუნველ კომიტეტისა და საადგილ-მამულო ბანკის გაგვობისა. მსჯელობა იქონიეს ბან ოცხელის მიერ შეტანილ განცხადების გამო. როგორც მკითხველს მოეხსენება, ბან ოცხელმა განცხადება შეიტანა მზრუნველ კომიტეტში, რომ იგი საქმის გართულებას გამო შეუძლებლად სთვლის სასახურს ქართულ გიმნაზიის გამგის თანამდებობაში. კრებამ ერთხმად დაადგინა—თხოვოს ბან ოცხელს, კვლავ განაგრძოს ქართული გიმნაზიის მართვა-გამგეობა, ხოლო ბანკის ხელმძღვანელთა თხოვობა, რომ მათ ყოველი ღონე მიიღონ, გიმნაზიის შესახებ გადასადები ფულის რაოდენობა მალე გამოარკვიონ და დროზე მიაწოდონ. (კოლ.)

ქალაქის საფინანსო კომისიამ

დამთავრა საგარეულო შემოსავალ-გასავლის განხილვა. რადგანაც გასავალი 160,000 მანეთით აღემატებოდა შემოსავალს, კომისიამ საჭიროდ დაინახა ამ დეფიციტის დასაფარავად აიღოს ვალი სალორის აგარაკის დაგორაგებით. ამ ვალის აღების შემდეგ ქალაქის საგოსანს—დასტავუს,—მიმკობენ კლამს.“ პოეტო მხედავს, რომ ნისლი, ბინდი-ბუნდი და უკუნი ბნელი დაპატრონებია ამ ქვეყანას ცხოველ-მყოფელი სინათლის ნაკვალავი: „ციის კაბადონს შავი რიდე აწუხებდა, ვით ტუყს ხუნდი, და სმუჭა კილით-კიდე ნისლს შთაქნა. ბინდა-ბუნდი მეფედ აჯდა, პატრონობდა და სხივოსან სინათლესა სულ ჰკრულავდა, ჰქუხდა, გმობდა, ფეხით სწავდა სინათლესა. ... ახ, ნუგეში მთლად წამერთო, ვერ ვაჩერებ ცრემლთა სროლას და მას შემდეგ უნატრობ, ღმერთო! შავს საფლავში ძილს და წოლას... მართალია უმეტეს შემთხვევაში გრიშაშვილის პოეზია შესიმობსტურია, მაგრამ მგოსანს „წრფელი სიმღერის“ და „ფაქიზი რწმენის“ ძლიერებაცა სწამს და ეს ანხნევენს, ასაკლდევენს მას ცხოვრების უღომებელ პირობებთან ბრძოლაში. რემს წრფელ სიმღერით, მწერსაგან დაფუჭ მზის სისხვეს, დაჯანჯანს ვი-სუფს.

ვარაუდო ბიუჯეტი იქნება 468,000 მან. 57 კაპ.

6 მაისს თავის ქალაქის ბაში

ში დანიშნული სეირნობა, ადგილობრივი ქართული დრამატული საზოგადოების საშუალებათა გაძლიერებლად, 8 მაისს თავის გადგოდა.

სეირნობა. 14 მაისს ქალაქის ბაში დანიშნულია სეირნობა ადგილობრივი სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლის სასარგებლოდ.

თეატრი. ქალაქის საფინანსო კომისიაში აღიძრა საკითხი იმის თაობაზე, რომ ქალაქში შეიძინოს ქათისის საურთიერთო ბანკის შენობა იმ პირობით, რომ თავისუფად ადგილზე, სადაც ეხლა ძველი შენობა, თეატრი აშენდეს.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის განვითარების წევრთა საზოგადოება დანიშნულია 29 მაისს დილ 11 საათზე, ქალაქის საბჭოს დაბაში.

პროზონცია

ახალციხე 1 მაისს წმ. გიორგის ეკლესიაში ეკატ. გაბაშვილი იუბილის გამო მის სადღევრძელ პარაკლის გადაციხდეთ. დეკ. ხახუტაშვილმა დაახასიათა იუბილიარ მოღვაწეობა, კ. ვაგარამევი კი მოკლე ბიოგრაფია წაიკითხა.

იქიდანვე. შარშან ნოემბერის აბასთუმანში გაძარცვულ კითოლკეთა ეკლესიის ნივთების ნაწილადგილობრივ აღმინისტრაციის მოუწენია შემდეგ სოფლებში: საბზარს, მამადას, ადოგენსა და ლორსუბანში. სამი ბოროტ-მომქმედლ შეუპყრიათ.

სოფ. ყარაიხში (ტფილისის მახრა). მემამულე ივანე ზადლოვის მეგვეს მელიტონ ჩაგანო ადგილ ქიასიუში შეუშინვეთა სოფილოლს მცხოვრებნი: ახმედ-ოღლი, ვალი მისიურ ოღლი და მჭიდე გასან ოღლი, რომელნიც სამეველო სათბოში ნახირს აძოვედნენ. მეველე მისულა მათთან უთქვამს, სათბოს თავი დაანეგრო მაგრამ ვერას გამხდარა. ამიტ მოსვლიათ ჩხუბი, ჩხუბის დროსოლოცა ატეხილა, ჩაგანოვს თვით სასიკვდილოდ დაუჭრია ახმედის ოღლი.

დ. სამტრედი. კვირის, მაისს დ. სამტრედიში სამინისტრ სავეო ორ კლასიან სასწავლებლდარბაზში დანიშნულია საზოგადოებრივი კრება სამტრედიის გყოფილების წ. კ. გამავრცელებლ საზოგადოებისა წევრთა. ეს კრ

ნუ მომავონებთ აწმყოს და წსულს ვერ დაიმონებთ ამ ჩემ ამაყ სულსა გვამცნობს მგოსანს შან შიაშვილისა და გრიშაშვილ პოეზიაში პრავალ ღირსებასთან თი პატარა ნაკვლულგანებაც უნ აღვნიშნო. საერთოდ ახალი პოეზია ცოტა ბუნდოვანია. ბუნდონის იმ იმპროვიცი, რომ იგი განნებულ საგნებში დეძებეს უმთავრსად თავის საგალობელ ღვთაებ იგი ამ ქვეყნიურ სინამდვილეს თქმის სრულებით განშორებია უსაზღვრო ოცნებას მიჰყვებენ აქ კი მშენებრივი სულის მეფე მხლის იგი თავის მთლად იდეალურადა საკვირველია, რომ ასე პოეზია მკითხველსაც ამაღლწენი ბრივად. საზოგადოდ ასე „შთაბეჭდილებას სტოვენენ მკიაზვეზე უკვე განვილოდ წლებში და რილი მათი ლექსები.

საერთოდ თითქმის ასეთივე სითისაა ს. ამაშვილის და გ. ტაბაახალავადა მუშაუც. ანჯ ამაშვილს ცხოვრება თავის პოეტურ ნაწი მოგეში ამ სოფლიური ცხოვრებ იგი. ბიტლო თხეზუე ანაფურენი მსუნიავ მსუბუქ ნიაფით ცოდვილ მიწის მართებელ მადლით დაპყრებს მოფუსფუსე წის ცხოვრ

შაანასენოლ ფაშის სიმაღლე

ქართულ სიტყვა-კაზმულ მწერლობაში *).

განსაკუთრებით ძლიერია ქალისადმი გრიშაშვილის სიყვარული. პოეტს სიყვარული თავის წმინდა ღვთაებად დაუსახავს. უმთავრესად მას ამკობს, აქებს და აღიდებს.

„მე კი მსურს მგოსანს, აზიყთ მცფეს, იმ მღერალ ბულბულს, წავბამო ჰანგით და მისაებრ დავილილირო“—ო

და ამ მხრით გრიშაშვილის მართლაც არა ჰყავს ტოლი. გრიშაშვილს სწამს, რომ ადამიანი მხოლოდ სიყვარულში მოიპოვებს უკვდავებას და იხილ ამ უკვდავების ღირსეულ მგონად გადაქცეულია. გრიშაშვილის პოეზიის უმთავრესი მოტივი ქალის სიყვარულია, მაგრამ მას სწამს მხოლოდ მადალი, წმინდა, უმწიკველი სიყვარული, მის უყვარს ბლატონიურად. იგი სიყვარულს ღვთაებრივ თავყანსა სცემს, სიყვარული მისთვის წმინდა ოცნებაა და მგოსანი ამ მსოფლიურ ბედნიერებასაც უარყოფს „ოლონდ ოცნებავ, ზეკი-ოხა, შენა გწვდებოდო“. ხანდახან მგოსანს თითქმის ღალატობს რწმენა სიყვარულისა, იგი ისე მადალია, რომ პოეტის თავისუფალი ფანტაზიაც ვერ მისწვდამო მას. როცა ეს სიყვარული უბრუნდება,

„გიციანი გველო, სუფას მტანჯველო, შხამთა მფრქვეველო, გიცან და... მომწყლი, ჩამომხსენი“—ო.

ამ ქვეყნიურ ცხოვრებაში მგოსანი ვერაფერს საიმედოს და დამატკობელს ვერა მხედავს, მისი ჩანგი მუდამ ნადვილიან ჰანგებს უკრავს შხამ-გესლიან სიკოცხლეს პოეტო ვერ შერჩევიან, მისთვის ასეთს სიკოცხლზე სიკვდილი უმჯობესია, მაგრამ მგოსანმა ისიც იცის, რომ

*) იმ. გ. აბ. ნ. N 293.

დანიშნული იყო 24 აპრილისთვის, მაგრამ წვერთა კანონიერ რიცხვს დაუსწრებლობის გამო გადადებული იქნა 8 მაისისთვის. განახლებული საგნებია: ახალი წვერთა მიღება; 1910 წლის შემოსავალ-გასავლის დამტკიცება და 1911 წლის საფარული ხარჯთ-ადრეცხვის დამტკიცება. გაშვება მოუწოდებს, როგორც წვერთ, აგრეთვე პატივცემულ საზოგადოებას დაესწროს კრებას.

გორის ვითა პროვინციის 15 წლის მოწვევ დაგვი აკოფოვო თავის სიძის ამბროსიოს რეგულაციის ათვალეობადა. რეგულაციის უმეტესად ვაგარდა და ტყეა მხარში მოხდა.

გორის მხარის სოფელ ზეგრელში გაუფრთხილებლობის გამო ცხელი წაჭიდებია გლეხის ქიბალო ბონოვაშვილის ბოსელს; ბოსელში ყოფილი ცხენი, ძროხები და ხარები, რომელიც დახოცონ.

ქუთაისის ხარჯთ-აღრიცხვა

ქალაქის საფინანსო კომისიამ, როგორც იქნა, დაამთავრა მდგომარეული წლის საფარული შემოსავალ-გასავლის განხილვა, მაგრამ ვინ ასეთს დამთავრებას: მოსალოდნელი შემოსავალი 160,000 მანეთით ნაკლებია ვასავალზე, და ამ დეფიციტის დასაფარავად ქალაქი იძულებულია მიიღოს ვალი უძრავი მამულების ვირის ქვეშ. ასეთი დიდი დეფიციტი გამოუწვევია იმ ვარგებობას, რომ ქალაქის საბჭო ყოველ წელს, საფარული შემოსავალ-გასავლის განხილვის დროს, ბალანსის ვასაქეთებლად შემოსავალს ყოველთვის ერთობ აღიღებდა. ამას კი შედეგად ის მოაქცევდა ხოლო, რომ შემოსავალი ხარჯებს ვერ ჰფარავდა და ქალაქს ყოველ წელიწად ათი-ათას მანეთობით ემატებოდა ახალი ვალი. ამას ისიც დაერთო, რომ ეკრედ წოდებულმა სავალდებულო ხარჯებმა, როგორცაა: გუბერნიის საქალაქო საქმეთა საქრეველოს კანცელარიის შესანახი ხარჯი, ხაზინის დასახმარებელი ფული პოლიციის შტატის მოსამსახურეთა შესანახად, სამხედრო საბინაო გადასახადი, ქალაქის პოლიციის შესანახი ხარჯი, ჯარების მომილიზაციისათვის საქირა ხარჯი, მთავრობის მერ დანიშნული ქალაქის ექიმებისა და ბებია-ქალების ჯამაგირები, ბენსიები და სხვა ამგვარები, ყველა ამან შესამჩნევად იმატა. მდგომარე წელს, მაგალითად, ასეთ სავალდებულო ხარჯის რა-

ოდენობა უდრის 161,294 მან. 79 კაპ., ქალაქის მთელი ბიუჯეტი კი (თუ ასაღებ ვალს, 160 ათას მან. არ ვიანგარიშებთ) შეადგენს 298,040 მან. 57 კაპ. ამგვარად, სხვა და სხვა სახელდებულ, მაგრამ ქალაქისათვის თითქმის სრულიად უსარგებლო ხარჯებს სჭირდება მთელი შემოსავლის ნახევარზე მეტი. ასეთს მდგომარეობაში განა ვასაქვირებოდა, რომ ქალაქის კეთილდღეობას არაფერი ემჩნეოდეს ქალაქის გამგებობას არა ერთხელ აღუძრავს შეუამდგომლობა შესახებ იმისა, რომ ევატირებთ მისთვის ხაზინის ვალი (ნამდვილი ვალი კი არა, არამედ ის ფული, რომელიც ქალაქს უნდა მიეცა ხაზინისათვის შემწეობად), მაგრამ ქალაქის შეუამდგომლობა უწყურადღებოდ დაუტოვებიათ, ქალაქს აღუძრავს შეუამდგომლობა, რომ ხაზინის მეტი დახმარება აღმოეჩინა ქალაქისათვის სამხედრო საბინაო ბეგრის ვადასახდელად, რადგან ეს ბეგარა წლიურად 29,000 მანეთობის ვალიდებულია, ქალაქი კი ხაზინისაგან 10,000 მანეთს იღებდა. მთავრობას ნაცვლად იმისა, რომ ეს დახმარება გაეღებინა, წინააღმდეგ, კიდევ უმეტესი ცირობა, და ამ ეამად ქალაქს ემატებოდა ხარჯები (161 ათასი მანეთი) რომ არ სწევს ქალაქს კისრზე მძიმე ტვირთად, მისი შემოსავალი ყოველთვის დახმარება მიღონარე ხარჯებს.

ცალკე რომ ვაჩვენოთ შემოსავალ-გასავლის ყოველი მუხლი, შემდეგ სურათს დაიხანახავთ:

1. მოსალოდნელი შემოსავალი:
 - ა) უძრავი მამულებიდან (დასაფასებელი ვადასახადი) . . . 87,468 მ. 50 კაპ.
 - ბ) სავარა-სამწვევლო დაწესებულებათაგან . . . 25,588 მ. —
 - გ) ნოტარიუსთა კანტარებიდან . . . 8,000 მ. —
 - დ) ქალაქის მამულებიდან და იჯარით გაცემულ საკვებებიდან 40,297 მ. 81 კაპ.
 - ე) ქალაქის სხვადასხვა დაწესებულებათაგან . . . 85,925 მ. 68 კაპ.
 - ვ) დახმარება ხაზინის შტატი . . . 7,500 მ. —
 - ზ) ქალაქის მიერ გაწეული ხარჯების უკანე დაბრუნებიდან 28,053 მ. 80 კაპ.
 - თ) მამულების ვირისა ქვეშ ასაღები ვალი 160,000 მ. —
 - ი) სხვადასხვა წერილობანი შემოსავალი . . . 4,959 მ. —
2. გასავალი:
 - ა) მთავრობის დაწესებულებათა: შესანახი ხარჯები . . . 67,255 მ. 99 კაპ.
 - ბ) ქალაქის თვითმმართველობის შესანახი ხარჯი 47,588 მ. 80 კაპ.
 - გ) სამხედრო საბინაო ბეგარა . . . 49,826 მ. —
 - დ) პოლიციის შესანახი ხარჯი . . . 82,154 მ. 80 კაპ.
 - ე) ქალაქის კეთილმოწყობა . . . 46,780 მ. 76 კაპ.
 - ვ) ქალაქის დაწესებულებათა შესახებ . . . 52,043 მ. 24 კაპ.
 - ზ) სახალხო განათლება . . . 88,913 მ. 41 კაპ.

სწამს, რომ ასეთია ადამიანის ცხოვრების ორი სურათი და თავის მშვენიერ ლექსში დაგვიხატა თუ, როგორ შეაერთა მან მიწური და ზეციური ცხოვრება. „... გაჭკა ცისკრის ნაბერწყალი, სვეტა სულში ანთებული, გაწედა სიმი... ჩამოინგრა ხიდი ზეცად გადებული... მაგრამ ზეცამ მიწის კენესს სიმფონით გამოსძახა: სუჯი სტაცხლას, უგედაო, მხოლოდ ფერფლი დაიმარბა, ვით მოაჭკვებდა, ვინც სამოთხის აღმადრენი სახე ნახა, ვინც სუჯისა კვეთაში უგედავება გამანახს... გაწედა სიმი... გლოვის ჰიზნი კენესით მოწყდა ხმას მშობლოურს, ცის ვთერში ვაიღესა, შეუერთდა აკორდს ციურს...“ ახალგაზდა პოეტთა უმრავლესობის მუხა „ლოვის მანტიანი შეროსურტულს მძინარე სოფელს“ დასურტის უხმოდ და მათი ჩანგის „კენესის სიმები მკვდრულ სიჩუმეს დაუწყებია“. მხოლოდ „ნიავის ფრთებით კავშირი დაჭირის ტყე-ველად, სვედის ჰიზნით დაჰსინინებს ყურ აჩე-მარეს... აქ სიკვდილია მიმალული სიჩუმის მკველად, ბოროტი სული დახმარებებს უბედურ მხარეს...“

ხელის მომწერთა საყურადღებოდ:

ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორას „სახალხო გაზეთის“ ფულის უწყებები შეტყობით უგზავნია „სახალხო სამშის“ რედაქციისათვის, რომელიც ამ ეამად აღარ გამოდის, ამიტომ ბეგრ ჩვენ ხელის მომწერთა გზავნა დაუგვიანდა, რადგანაც ამ მიზეზების გამო ფული და ხელის მომწერთა ადრეცხვი ვიან მივიღეთ. თუ კიდევ არიან ისეთი ხელის-მომწერნი, რომელთაც ფული გამოგზავნეს, მაგრამ ვახეთი არ მისდით, ვთხოვთ შეგვაცუბონონ ფულის გამოგზავნის დრო და, ფოსტის კანტორის კვიტანციის ნომერი, რომ ფოსტაში ფული მოვიკითხოთ.

„სახალხო გაზეთის“ კანტორა.

სამ თალაგვიდან

(გზის შეყვრა). რიყის ახლოს, ღვთაების ეკლესიის ასავალში, ვადის ერთი ქუჩა, რომლის ერთი მხრით მომიჯნავედ იმყოფებიან თათუზოვები. ამ გზის უსარგებლოთ ჩვენ მამთ, პაპთ და პაპათა-პაპათ. ამ ღვთაების ასავალით ეკლესიაში დავიარებთ მთელი მწაწწარა, აინებული და ძველ-ვაღვინის ქართველი მცხოვრებნი.

ეხლა თავისუფალია ეს გზა და ყველანი ვსარგებლობთ, მაგრამ ქალაქის მამასახლისის თანაშემწე ვასპარ თათუზოვს ქვა ჩაეყარა გზაში და დუქნის ამოშენებას აპირებს თურქი.

ეს გზა წინდაც შეუღობნიათ, ვითომ როგორც მათი საკუთრება, რადგანაც ამობენ ქალაქს უზუქმებოთ. ჩვენ არ ვიცით ქალაქი როგორ გახდია საზოგადო და საქალაქო გზას კერძო საკუთრებდ, სადაც რამდენიმე ათი და იქნებ ასი წელიწადი მოქალაქეთ უსარგებლოთ, მხოლოდ როცა კი მის შეღობონია ისევ დაუშლიათ.

ეხლა თუ დუქანი ამოშენა, რისთვისაც მასალას ამზადებს, მამონ

ასეთია რეალური ცხოვრების ერთი მხარე, მაგრამ ამათ ვერ და-ამოლოცებდა პოეტი თავის სურათს, რადგან სინამდვილეს უღალატებდა. ამაშული ჰხედავს, რომ განათავისუფლებელი მუშაობა არ შესწყვეტილია და ისიც ბრძოლის ხმაა, „ქუჩის გუგუნით, ქუჩის გრგვინით“ გამხვევებელი და მომავალს გამარჯვებაში დარწმუნებული, ვანავრძობს: „მისი პირველ სხივთა მოკილვე კონთი მხსერეული ქალაქს სკილდება ნისლის ჩადრი, ცით მონადერი, დამის ბურუსი ნიავს ერთვის, დილით იღვებებს ბრძოლის სოცნებო ცა მშვენიერი.“ მგონის ბრძოლა ისეთია, რომ მას გამარჯვება უნდა მოჰყვებს და ისიც „განთავის მხოლოდნი“ ასე დაჰმკვირვებს: „ნისლის ნავთი ნარ-ნარ ნიავს ჩამქრალ ჩრდილად ჩაჰკვდომოდა, ბუჩქნარ-ბაღში ბროლ-ბიბილას მწვანე მოლი მოჰმუნოდა. სიოს სისინს სისოება დილის დარდი დაჰკარგოდა, ლად ლავარდას ლანდა ლეგე გრძნეულ გრვად გასწოლოდა, ალოანი აღმას ამზობს, ია ისრად იტაცებდა, ცისცივ ცრემლით ცრლი-ციკაბოს კორდზე კდება კისკისება.“

ფოსტის განათლებით	5	9
სპეციალურის	1604	981
საშუალო და პირვ. დაწ.	1588	734
გაუნათლებელი	195	113
	8392	1807

ზოგიერთი პირი უმაღლესის განათლებით სთვალავს მისაღები არ არის, რადგან ისინი მასწავლებლად ითვლებიან მხოლოდ სამხედრო ბეგრის თაიდან ასაღებად. თუ ვიცოდეს, რომ ზემოდ-მოყვანილი სტრილიდან დიდი ნაწილი სპეციალურ და საშუალო განათლება მიღებული უფრო ქალაქში იმყოფებიან, ადვილად წარმოგვხატოთ სოფლის სახალხო მასწავლებელთა შემადგენლობას: აქ უმაღლესად შეზღვებით იმისთანა პირობებში, რომელთაც პირველ-დაწყებითი სწავლა გაუკვლიათ ან სულ არაფერი განათლება არ მიუკლიათ. ასეთი სურათია ახლა, როდესაც წერა-კითხვის მკოდნე რეკორდი 12წლით გამოიხატება. ხოლო რა იქნება ახლო მომავალში, როცა სახელმწიფო სათაბოროსი და საბჭოს გადაწყვეტილებებისამებრ შეუღლებიან სახალხო განათლებას ზრუნვას, თვით მკითხველმა წარმოიდგინოს. აუცილებლად აქ შეგვხვდება გაუკვლი დარბაზობის მასწავლებელთა უკულობაში. კარგი მასწავლებელი სათითო სამხარია. ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგებანს ხშირად უჭირდება მასწავლებლის მოძებნა არა მხოლოდ იმ მიზეზით, რომ იგი ჯერ-ჯერობით ვერ უზრუნველყოფს მას ნივთიერად, არამედ იმიტომაც, რომ იშვიათად შეგვხვებით დირსეულ მასწავლებელს. წინამდებრივთ კარის კოლა უმდარბით კარგად აჯილდოვებს მასწავლებლის შრომას, მაგრამ მიუხედავად ამისა, აქაც ხშირად მასწავლებლის ადგილი თავისუფალი რჩება. იგივე ითქმის სხვა სკოლებზე სადაც მომზადებულ მასწავლებელთა მკირე რიცხვის გამო ისეთებს აწევენ, რომელიც მოკლებული არიან საზოგადო განათლებას, სპეციალურად მომზადებას, რომელთაც სწავლების საქმისა ან სულ არაფერი გაუგებთან ისე მკირედ, რომ სათქმელადაც არა დიროს.

პირთი საქიროვება

ყველაშათვის ცხადია, რამდენად ესაჭიროება სკოლას დირსეული მასწავლებელი. საუკეთესო პროგრამა, სკოლის მოწყობილობა, კარგი სახელმძღვანელოები—ყველა ეს სწავლების მხოლოდ ხელის შემწყობია. მასწავლებლის დირსების მნიშვნელობა კი შეუდარებელია. უხეირო მასწავლებელი ზემოდ ჩამოთვლილ პირობებში ვერაფერს გააკეთებს. ვიტყვი მეტს: იგი, ნაკვალად სარგებლობისა, ვენებას მიყენებს მოზარდ თაობას, და ამბინჯებს ნახ არსებას უკუღმართის ხელმძღვანელობით.

ეს საბანაო ქეშარიტება დამტკიცებას არ მოითხოვს, დღესდღეობა ნათელია. რას ვხედვთ ახლა? სამწუხაროდ, უნდა ვიღიაროთ, რომ პირველ-დაწყებითი სკოლის მასწავლებელთა დიდი ნაწილი მოკლებულია სათანადო მომზადებას, საზოგადო განვითარებას.

კავკასიის საოლქო მზრუნველის 1909 წლის ანგარიშში მოყვანილია ცნობანი პირველ-დაწყებითი სკოლების მასწავლებელთა შესახებ. მთელს საოლქოში ითვლებოდა 8392 მასწავლებელი კაცი და 1807 ქალი. ამათ ვან იყო:

თავისებამ თითქმის მხოლოდ რჩეულებს აკუთვნებს, იმ პირთ, რომელთაც ავტორისებურად ესმის იგი, რომელიც ისე შეიყვარებენ და შეისისხლობრკებენ მას, როგორც თვით პოეტს შეუყვარებია იგი. ერთად ესეც უნდა იყოს იმის მიზეზი, რომ მკითხველი საზოგადოების მასა არც აგრე რივად ეუხანება მას. ხშირად ვაიგონებთ, რომ ახალი პოეტი საზოგადოდ კარგია, მაგრამ იგი მარტო „საზოგადო კი არა განსუკურნებთ კარგია; მხოლოდ იმით კი არ არის იგი კარგი, რომის პოეზია, რამედ თავისი სხედი იხრათ და უფრო ახსავს ფაფაში, რომელიც ძლიერ ლამაზად, მაგრამ ბუნდოვანად და ხანდახან ორკოფულად-დაცემოვებულს ხოლოდ უთმავრებს აზრს. მაგალითად, უბრალო და ჩვეულებრივი რამ არის ცეცხლი, ბუნების ეს ერთი სტიქიათაგანი, მაგრამ პოეტი მასში განსაკუთრებულს, ქვეყნის მაცოცხლებელს და მამორბევებელს ძალას ჰხედავს და კარგის, მაგრამ ცოტა მძიმე ლექსით, ვალ-მოგვემს და ვაგვიჩარებს მგოსანი მის შესახებ თავის აზრს. მოკაშაშე ახემა მთისა (ბაზი ყველგან ჩემია), გაცივებულ, გამქრალ გრძნობით—ფაფაში—დაფენიდა ვარსკვლავებთან ცოცხალ-დაცემოვებულს გარნილუ-ტოტო. შეგვჩაქვს მთისას პირველ-ყოფილ ცემქვას კრთაფლად—ქვეყნის აჩისთა სუჯის ღრუბლად—სხედა ვანად მოაფენიდა და ვანავრძობს პოეტს:

„მასში თუა მასხუჯი მსოცხლისა გასხვეული“

მისაგან იურიდიულად განაჩინეს ლენულის ხალხის ნივთიერად აღორძინებისა, სახელმწიფო ქანებათა და მიწა-მოქმედების სამინისტრო ხელს უწყობს სოფლის ამხანაგობათა დაარსებას, სახელმწიფო მან-კი წერილი კრედიტის ვაგრცელებას. სულ ბოლო ხანს ტფილისში დაარსდა ქართული სმეურნეო საზოგადოება, მეტად სიმპატიური, დღემდე-ინფილაციანი დაწესებულება. რა გზით უნდა ასრულოს მან თავისი დანიშნულება, უკეთეს ხელი არ შეუწყოს მას სოფლის ინტელიგენტობას, რომელთა შორის არა უკანასკნელი ადგილი უნდა ეკიროს სოფლის მასწავლებელს.

ასეთს მასწავლებელს სპეციალურად მომზადება ესაჭიროება როგორც საზოგადო მოღვაწეობისათვის, ისე ზემოდ დასახულ საზოგადოების კავკასიაში არსებული საისტრატო სემინარიები, ჩემის აზრით, ვერ აკმაყოფილებს ადგილობრივ მოთხოვნილებას. საოლქო მზრუნველის 1908 წლის ანგარიშით კავკასიის ყველა საისტრატო სემინარიებში დღემდე მათის არსებობისა კურსი დაუთმავრებია 2820 მოწაფეს, რომელთა შორის თითოეული უკიდვლოა მხოლოდ 469. რა თქმა უნდა ასეთი მკირე რიცხვი კურს დამთავრებულთა 35 წლის განმავლობაში და მეტადრე ქართველ მასწავლებელთა ვერ გასწავლებლად ყველა სასწავლებელს. ხოლო ამათმოც ბეგრი ისეთი პოპოვება, რომელთაც მკირედაც მანც გათვალისწინებული შეინდეს ქართული სკოლის განსაკუთრებული საქიროვება; მაგალ-არ არიან ვაცნობილი ქართულ სკოლებისათვის სავალდებულო 1881 წლის სასწავლო გეგმას, რადაც მიზეზით ფაქტიურად ბეგრან უარყოფილს.

ცხოვრების სინამდვილე აუცილებლად ვიცარანებს ქართულ სკოლელისათვის მასწავლებელთა მომზადების საქიროვებას, კერძო სახსრატო სემინარიის დაარსებისას, კერძო სასწავლო სემინარიის შიდა რუსეთში სოციალურ გრობას კარგა ხანა აქვს საუკეთესოდ მოწყობილი და დიდ სამახურსაც უწყვეტ ხალხში განათლების გაშეცელებას.

ჩვენ მიერ განზახულ საისტრატო სემინარიაში უნდა იყოს მიღებული მთავრობის სემინარიის საზოგადო პროგრამა და ამასთან ერთად შემდეგი დამატებითი საკენბი: სამხედრო ლაქო უფლება, მთავრატორ ეკონომიკა და კომერციალური კურსი, რაიკორ მთავრობის სემინარიაში, აქაც სწავლა სამს წელიწადს ვასტანს, მსმენელენად მიღებთან 1872 წლის დებულების თანახმად სამოქალაქო მასწავლებელში კურს დამთავრებულნი, კლასიკურ გიმნაზიის მეოთხე კლასის მოწაფენი და ამათ შესავარდა ნომზადებულნი ვარგეშე ახალგაზდანი.

სემინარიაში შესვლის მსურველთა რიცხვი საქმარისდ მოიპოვება, როგორც სამოქალაქო სასწავლებლებში, აგრეთვე სათავად-ან-აქო და სხვა გიმნაზიებიდან, რასაც დაინა-

უბილავი, დაგარჯლი, სადმელო ქვეყნის ზედი, ძალი ვარსკვლავთ წარმომშობი, ცუცხლის მგრძვეველ მშთა მქოზო, ცვალეზადი და უნდობი, საუკუნეთ ჯაჰისი მჭელი. ცვარ-ან კარა ნაგაფუთ თავლის ფიფქში მიმალული, ხმა-ჩამქვდარა, განაბული ჟუგს უგეგმად ახსუმის წუგნუჯის, სახელმულო მოიპარა და ცელქნიავს მიმარა, მთა-ლიკოკით მოიარა, მარს ფერქვია პარ-მოქუშულს. ნიავს კი ფრთა ვაშობა, მთაფან ნახიო გავადა, ტყვარ-ნამი სხივი ააქალა და ჩაუჭრო წლიკოს-დომი, ვერ დამალა მოზმარა, აკვენსა მთა და მარი, ფრთა შეიშრო ნამ-გამდნარა, ამითორთოლა სემენის სიმი: „თამი მიჭირს, ეამი კვდება, გეგნეთ ქმნიდა გეგნეში ქმრქმა, სცეკხლად დავიწის ვარსკვლავთ კრება, მათობი და ოტარობი, მშემდებ არის მხოლოდ ერთი—რეფუგის ძაქა, რასხუას დეკრთი, მსამეგ დრათა შეგვართ, არსებობს გზა და სიდი. იგი არის: ჯოჯოხეთი, ბნელ-ბურუსის ლითი მჭევო, მოძრობის შეიშქმედი, ოქროს-მჭეთი მადრეფანი, მელვი მქრელი, მემ-ტალკესი, პრამეთის ამკვენსი, მსიკოცხლის უხედა მეთის, მისი კუბო და აქვანი...“ (დასასრული იქნება) გ. მუმუხრამიძე.

ხავთ შემდეგი ცნობებიდან: 1908 წელს ტფილისის სათ. ა. ხ. გიგინიაძე...

შვილი, რომლის - პარტიკულარული წარსული წილის ბ-ნ გ. იოსელიანმა...

წამოადგინონ მისი უფლებები. ეს უფლებები...

მაგრამ საბოლოოდ მხრებზე დაწვევა ვერ მოუხერხა...

შეხვედნის შემდეგ კვლავ დაიწყო მისი მოძრაობა...

საქართველოს მთავრობის განცხადება...

რუსეთ-ჩინეთის დამოკიდებულება რუსეთის საზღვრები მინისტრის...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

საქართველოს მთავრობის განცხადება...

რუსეთ-ჩინეთის დამოკიდებულება რუსეთის საზღვრები...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

საქართველოს მთავრობის განცხადება...

რუსეთ-ჩინეთის დამოკიდებულება რუსეთის საზღვრები...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

ჩინეთის საზღვრები მინისტრის განცხადებით...

საქართველოს მთავრობის განცხადება...